

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 - 2014

Dokument z posiedzenia

A7-0283/2012

25.9.2012

SPRAWOZDANIE

w sprawie wpływu działalności wydobywczej gazu łupkowego i oleju
łupkowego na środowisko
(2011/2308 (INI))

Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego
i Bezpieczeństwa Żywności

Sprawozdawca: Bogusław Sonik

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	17
OPINIA KOMISJI ROZWOJU	22
OPINIA KOMISJI PRAWNEJ	26
WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI	30

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie środowiskowych skutków działań związanych z wydobyciem gazu łupkowego i olei łupkowych (2011/2308(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając dyrektywę 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów¹,
- uwzględniając dyrektywę Rady 92/91/EWG z dnia 3 listopada 1992 r. dotyczącą minimalnych wymagań mających na celu poprawę warunków bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi²,
- uwzględniając dyrektywę 2006/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego („dyrektywa ws. odpadów kopalnianych”) oraz zmieniającą dyrektywę 2004/35/WE³,
- uwzględniając dyrektywę 2008/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającą niektóre dyrektywy⁴,
- uwzględniając dyrektywę 2011/92/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko⁵,
- uwzględniając dyrektywę 92/43/EWG Rady z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory („dyrektywa siedliskowa”)⁶,
- uwzględniając dyrektywę 2010/75/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola)⁷,
- uwzględniając dyrektywę 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu („dyrektywa w sprawie odpowiedzialności za środowisko”)⁸,
- uwzględniając dyrektywę 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie

¹ Dz.U. L 164 z 30.6.1994, s. 3.

² Dz.U. L 348 z 28.11.1992, s. 9.

³ Dz.U. L 102 z 11.4.2006, s. 15.

⁴ Dz.U. L 312 z 22.11.2008, s. 3.

⁵ Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1.

⁶ Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7.

⁷ Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 17.

⁸ Dz.U. L 143 z 30.4.2004, s. 56.

polityki wodnej („ramowa dyrektywa wodna”)¹,

- uwzględniając dyrektywę Rady 98/83/WE z dnia 3 listopada 1998 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (dyrektywa w sprawie wody pitnej),
- uwzględniając dyrektywę 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu („dyrektywa o wodach podziemnych”)²,
- uwzględniając dyrektywę 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiającą system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych (ze zmianami)³, a także decyzję nr 406/2009/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wysiłków podjętych przez państwa członkowskie, zmierzających do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w celu realizacji do roku 2020 zobowiązań Wspólnoty dotyczących redukcji emisji gazów cieplarnianych⁴,
- uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE („rozporządzenie REACH”)⁵,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (dostosowujące obowiązujące prawodawstwo UE do globalnie zharmonizowanego systemu Narodów Zjednoczonych)⁶,
- uwzględniając dyrektywę 98/8/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. dotyczącą wprowadzania do obrotu produktów biobójczych („dyrektywa w sprawie produktów biobójczych”)⁷,
- uwzględniając dyrektywę 96/82/WE Rady z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi („dyrektywa Seveso II”)⁸,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 września 2011 r. w sprawie problemów

¹ Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1.

² Dz.U. L 372 z 27.12.2006, s. 12.

³ Dz.U. L 275 z 25.10.2003, s. 32.

⁴ Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 136.

⁵ Dz.U. L 396 z 30.12.2006, s. 1.

⁶ Dz.U. L 353 z 31.12.2008, s. 1.

⁷ Dz.U. L 123 z 24.4.1998, s. 1.

⁸ Dz.U. L 10 z 14.1.1997, s. 13.

bezpieczeństwa w eksploatacji podmorskich złóż ropy naftowej i gazu ziemnego¹,

- uwzględniając sprawozdanie w sprawie gazu ze źródeł niekonwencjonalnych w Europie z dnia 8 listopada 2011 r., zlecone przez Dyрекcję Generalną ds. Energii Komisji Europejskiej²,
 - uwzględniając notę Dyrekcji Generalnej ds. Środowiska w Komisji Europejskiej z dnia 26 stycznia 2012 r. skierowaną do posłów Parlamentu Europejskiego w sprawie środowiskowych ram prawnych UE mających zastosowanie do projektów związanych z gazem łupkowym,
 - uwzględniając komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów zatytułowany „Plan działania w zakresie energii do roku 2050” (COM(2011)0885),
 - uwzględniając petycje nr 886/2011 (w sprawie ryzyka związanego z poszukiwaniem i wydobyciem gazu łupkowego w Bułgarii) oraz nr 1378/2011 (w sprawie wydobycia gazu łupkowego w Polsce),
 - uwzględniając badanie opublikowane w czerwcu 2011 r. przez Dyрекcję Generalną ds. Polityki Wewnętrznej Unii Europejskiej, Departament Tematyczny A: Polityka Gospodarcza i Naukowa Parlamentu Europejskiego: „Wpływ wydobycia gazu łupkowego i ropy łupkowej na środowisko naturalne i zdrowie ludzi”,
 - uwzględniając art. 4, 11, 191, 192, 193 i 194 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
 - uwzględniając art. 48 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności oraz opinie Komisji Rozwoju i Komisji Prawnej (A7-0283/2012),
- A. mając na uwadze, że ostatnie postępy technologiczne spowodowały szybkie wydobycie paliw kopalnych z niekonwencjonalnych źródeł (niekonwencjonalne paliwa kopalne – NPK) na skalę handlową w pewnych rejonach świata; mając na uwadze, że w UE nie ma jeszcze eksploatacji na skalę handlową, a potencjał rezerw i możliwe oddziaływanie na środowisko naturalne i zdrowie publiczne wymagają dalszych badań;
- B. mając na uwadze, że rozwój gazu łupkowego budzi kontrowersje zarówno w UE, jak i na całym świecie, co tym samym wymusza przeprowadzenie dogłębnej analizy wszystkich skutków (dla środowiska, zdrowia publicznego i zmiany klimatu) przed dalszym rozwijaniem tej technologii;
- C. mając na uwadze, że w Planie działań w zakresie energii do roku 2050 stwierdzono, iż gaz łupkowy i inne niekonwencjonalne źródła stały się potencjalnymi ważnymi nowymi źródłami dostaw w Europie lub w jej pobliżu; mając na uwadze, że zastąpienie węgla

¹ Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0366.

² TREN/R1/350-2008 lot 1, http://ec.europa.eu/energy/studies/doc/2012_unconventional_gas_in_europe.pdf.

i ropy gazem w perspektywie krótko- i średniookresowej może przyczynić się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w zależności od ich cyklu życia;

- D. mając na uwadze, że gaz może służyć do wytwarzania energii przy obciążeniu podstawowym oraz do dostarczania wiarygodnej energii zapasowej dla różnych źródeł energii, takich jak wiatr czy słońce, a ta wiarygodność zmniejsza wyzwania techniczne związane z bilansowaniem sieci; mając na uwadze, że gaz jest również paliwem skutecznie wykorzystywanym do ogrzewania/ chłodzenia oraz do wielu innych zastosowań przemysłowych, które zwiększają konkurencyjność UE;
- E. mając na uwadze, że obie główne techniki stosowane w uwalnianiu potencjału NPK takich jak gaz łupkowy i metan z pokładów węgla, czyli odwierty poziome i szczelinowanie hydrauliczne, wykorzystywane są razem dopiero od dziesięciu lat, i że ze względu na połączenie tych dwóch technik oraz na skalę interwencji nie należy ich mylić z technikami stymulacji odwiertu stosowanymi w wydobywaniu konwencjonalnych paliw kopalnych;
- F. mając na uwadze, że UE jest zobowiązana do osiągnięcia prawnie wiążącego celu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii; mając na uwadze, że wszelkie decyzje dotyczące wydobywania NPK należy rozpatrywać w kontekście potrzeby redukcji emisji;
- G. mając na uwadze, że nie uchwalono dotychczas żadnej dyrektywy (ramowej) UE w sprawie uregulowania działalności wydobywczej;
- H. mając na uwadze, że nie ma wystarczających danych na temat substancji chemicznych wykorzystywanych w procesie szczelinowania oraz na temat zagrożeń środowiskowych i zdrowotnych związanych ze szczelinowaniem hydraulicznym; mając na uwadze, że w dalszym ciągu prowadzone są istotne analizy oraz istnieje rosnąca potrzeba dalszych, ciągłych badań; mając również na uwadze to, że istnienie i przejrzystość danych, pobór próbek i testy mają zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia wysokiej jakości badań wspierających właściwą regulację, która zapewni ochronę zdrowia publicznego i środowiska;
- I. mając na uwadze, że każdy rodzaj paliw kopalnych oraz wydobywania minerałów niesie ze sobą potencjalne ryzyko dla zdrowia ludzkiego i dla środowiska; mając na uwadze, że sprawą istotną jest stosowanie zasady ostrożności oraz zasady „zanieczyszczający płaci” w odniesieniu do wszelkich dalszych decyzji dotyczących rozwoju zasobów paliw kopalnych w Europie, z uwzględnieniem potencjalnego wpływu na wszystkich etapach poszukiwań geologicznych i procesu eksploatacji;
- J. mając na uwadze, że państwa członkowskie UE takie jak Francja i Bułgaria wprowadziły już moratorium na wydobywanie gazu łupkowego ze względu na obawy związane z ochroną środowiska i zdrowiem publicznym;
- K. mając na uwadze, że projekty dotyczące wydobywania gazu łupkowego zasadniczo nie podlegają ocenie oddziaływania na środowisko, mimo że wiążą się z ryzykiem środowiskowym;

- L. mając na uwadze, że w ramach wszystkich swoich strategii politycznych i działań UE musi zapewniać wysoki poziom ochrony zdrowia ludzkiego;
- M. mając na uwadze, że wiele rządów państw europejskich, takich jak Francja, Bułgaria, Nadrenia Północna-Westfalia w Niemczech, Fryburg i Vaud w Szwajcarii, a także wiele stanów USA (Północna Karolina, Nowy Jork, New Jersey i Vermont, jak również ponad 100 samorządów lokalnych) i inne państwa na całym świecie (Republika Południowej Afryki, prowincja Quebec w Kanadzie, Nowa Południowa Walia w Australii) wprowadziły już zakaz lub moratorium na stosowanie szczelinowania hydraulicznego do celów wydobywania gazu łupkowego i olei łupkowych lub innych „zwartych” formacji skalnych;
- N. mając na uwadze, że szereg państw członkowskich, takich jak Czechy, Rumunia i Niemcy, rozważa obecnie wprowadzenie moratorium na poszukiwanie i wydobywanie gazu łupkowego i olei łupkowych lub innych „zwartych” formacji skalnych;
- O. mając na uwadze, że dyrektywa w sprawie odpowiedzialności za środowisko nie nakłada na operatorów obowiązku zawierania odpowiedniego ubezpieczenia, z uwagi na duże koszty związane z wypadkami w przemyśle wydobywczym;

Ogólne warunki ramowe – regulacja, wdrożenie, monitorowanie i współpraca

1. rozumie poszukiwanie i wydobywanie gazu łupkowego jako oznaczające poszukiwanie i wydobywanie wszelkich niekonwencjonalnych form węglowodorów przy wykorzystaniu metod wiercenia w płaszczyźnie poziomej i szczelinowania hydraulicznego na szeroka skalę, stosowanych w branży paliw kopalnych na całym świecie;
2. podkreśla, że – niezależnie od wyłącznej prerogatywy państw członkowskich w zakresie eksploatacji posiadanych przez nie zasobów energii – wszelkie sprawy związane z rozwojem NPK powinny zapewniać uczciwe i równe szanse w Unii przy jednoczesnym pełnym przestrzeganiu odnośnych przepisów unijnych dotyczących bezpieczeństwa i ochrony środowiska;
3. uważa, że należy przeprowadzić dogłębną analizę ram regulacyjnych UE dotyczących konkretnie poszukiwania i wydobywania NPK; zadowoleniem przyjmuje w związku z tym rychłe zakończenie szeregu prowadzonych przez Komisję badań dotyczących: identyfikacji zagrożeń, emisji gazów cieplarnianych *w ciągu całego cyklu życia*, substancji chemicznych, wody, użytkowania gruntów i oddziaływania gazu łupkowego na rynki energii w UE; apeluje do państw członkowskich o ostrożność przy kontynuowaniu działań dotyczących NPK aż do zakończenia przeprowadzanej obecnie analizy regulacyjnej, a także o skuteczne wdrożenie wszystkich obowiązujących przepisów, co stanowi istotny sposób na zmniejszenie zagrożeń we wszystkich operacjach wydobywania gazu;
4. wzywa Komisję, aby po zakończeniu prowadzonych przez nią badań przeprowadziła na podstawie europejskich ram regulacyjnych gruntowną ocenę w zakresie ochrony zdrowia i środowiska naturalnego oraz aby niezwłocznie i zgodnie z zasadami Traktatu zaproponowała właściwe środki, w tym w razie konieczności środki ustawodawcze;

5. podkreśla, że wydobycie NPK, podobnie jak wydobycie paliw kopalnych metodami konwencjonalnymi, wiąże się z ryzykiem; uważa, że to ryzyko należy ograniczyć dzięki zastosowaniu środków zapobiegawczych obejmujących właściwe planowanie, testy, wykorzystanie nowych i najlepszych dostępnych technologii, najlepsze praktyki przemysłowe, a także ciągłe gromadzenie danych, monitorowanie i sprawozdawczość, przeprowadzane w ramach rzetelnych ram regulacyjnych; uważa za niezwykle istotne, aby przed rozpoczęciem operacji związanych z NPK obowiązywał wymóg pomiaru poziomów odniesienia dla naturalnie występującego metanu i substancji chemicznych występujących w gruntowych warstwach wodonośnych, a także aktualnych poziomów jakości powietrza w potencjalnych miejscach odwiertu; uważa ponadto, że regularne zaangażowanie producentów oryginalnego sprzętu (OEM) lub producentów równoważnego sprzętu może stanowić gwarancję, iż krytyczny sprzęt służący zapewnieniu bezpieczeństwa i ochronie środowiska w dalszym ciągu będzie skutecznie działał, spełniając standardy bezpieczeństwa;
6. odnotowuje dokonaną przez Komisję wstępną ocenę środowiskowych ram prawnych UE, mającą zastosowanie do szczelinowania hydraulicznego; wzywa Komisję do skorzystania z przysługujących jej uprawnień w zakresie poprawnej transpozycji i zastosowania kluczowych aktów prawnych UE dotyczących środowiska oraz do bezzwłocznego wydania wytycznych dotyczących określenia zarówno danych związanych z monitorowaniem podstawowych wskaźników jakości wód, które są niezbędne do przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko naturalne poszukiwania i wydobycia gazu łupkowego, jak i kryteriów wykorzystywanych do oceny skutków szczelinowania hydraulicznego dla zasobów wód podziemnych w różnych formacjach geologicznych, w tym potencjalnych wycieków i skutków skumulowanych;
7. wzywa Komisję do wdrożenia ogólnounijnych ram zarządzania ryzykiem związanym z poszukiwaniem lub wydobyciem niekonwencjonalnych paliw kopalnych w celu zagwarantowania, że we wszystkich państwach członkowskich będą miały zastosowanie ujednolicone przepisy dotyczące ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska;
8. wzywa Komisję, aby we współpracy z państwami członkowskimi oraz właściwymi organami regulacyjnymi wprowadziła stałe monitorowanie działań w tym obszarze, a także aby podjęła wszelkie niezbędne działania w celu uzupełnienia i rozszerzenia obecnie obowiązujących przepisów UE dotyczących środowiska;
9. stwierdza, że metan jest silnym gazem cieplarnianym, którego emisję należy w pełni uwzględnić albo w ramach dyrektywy 2003/87 (system handlu uprawnieniami do emisji), albo w ramach decyzji nr 406/2009 („decyzja dotycząca wspólnego wysiłku redukcyjnego”);
10. podkreśla, że skuteczność uregulowania poszukiwań i eksploatacji NPK – w pełnej zgodności z obowiązującymi przepisami UE – ostatecznie zależy od woli i zasobów poszczególnych organów krajowych; wzywa zatem państwa członkowskie, aby zapewniły dostateczne zdolności ludzkie i techniczne w zakresie monitorowania, kontrolowania i egzekwowania dozwolonych rodzajów działalności, w tym prawidłowego szkolenia pracowników właściwych organów krajowych;
11. odnotowuje znaczenie działań podjętych przez uznane instytucje, w szczególności

Międzynarodową Agencję Energetyczną (MAE), w celu przygotowania wytycznych dotyczących najlepszych praktyk odnośnie do uregulowania wydobycia gazu ze źródeł niekonwencjonalnych i szczelinowania hydraulicznego;

12. wzywa do opracowania – w oparciu o rzetelną naukową praktykę inżynierską – kompleksowego europejskiego dokumentu referencyjnego dotyczącego najlepszych dostępnych technik (BREF) w zakresie szczelinowania;
13. wzywa te organy krajowe, które zezwoliły na poszukiwania NPK, aby przeprowadziły przegląd obowiązujących w ich państwach przepisów dotyczących budowy otworów wydobywczych konwencjonalnych paliw kopalnych oraz aby uaktualniły te przepisy z uwzględnieniem specyfiki wydobycia NPK;
14. przyznaje, że to ta branża przemysłu jest w pierwszej kolejności odpowiedzialna za zapobieganie wypadkom oraz za skuteczne reagowanie na nie; wzywa Komisję, aby rozważyła ujęcie w załączniku III do dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko działań związanych ze szczelinowaniem hydraulicznym, oraz apeluje do właściwych organów, aby wymagały od operatorów wystarczających gwarancji finansowych dotyczących odpowiedzialności w zakresie ochrony środowiska i odpowiedzialności cywilnej, obejmujących wszelkie wypadki lub niezamierzone negatywne oddziaływanie spowodowane działaniami własnymi lub zlecanymi innym; uważa, że w przypadku zanieczyszczenia środowiska należy stosować zasadę „zanieczyszczający płaci”; z zadowoleniem przyjmuje postępowanie dokonane przez przemysł branżowy w zakresie wprowadzenia wysokich norm dotyczących ochrony środowiska i bezpieczeństwa; podkreśla znaczenie monitorowania zgodności działań przemysłu branżowego z prawem poprzez regularne inspekcje przeprowadzane przez wyszkolonych i niezależnych specjalistów;
15. wzywa przedsiębiorstwa energetyczne czynnie zaangażowane w wydobycie NPK do inwestowania w badania dotyczące poprawy efektywności środowiskowej technologii NPK; wzywa przedsiębiorstwa oraz instytucje akademickie w UE do opracowania stosownych wspólnych programów badawczo-rozwojowych prowadzących do podniesienia świadomości w kwestii bezpieczeństwa i zagrożeń związanych z poszukiwaniami i produkcją NPK;
16. ponawia swój apel do Komisji i państw członkowskich, wyrażony w rezolucji z dnia 15 marca 2012 r. w sprawie planu działania prowadzącego do przejścia na konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną do 2050 r., o domaganie się przyspieszenia wdrożenia porozumienia grupy G20 dotyczącego wycofania dotacji przeznaczonych na paliwa kopalne; uważa, że poszukiwania i eksploatacja źródeł paliw kopalnych, w tym źródeł niekonwencjonalnych, nie mogą być dotowane ze środków publicznych;
17. uważa, że umowy o wzajemnym zachowaniu poufności w odniesieniu do szkód wyrządzonych w środowisku naturalnym oraz uszczerbków na zdrowiu ludzi i zwierząt – obowiązujące pomiędzy właścicielami gruntów otaczających odwierty gazu łupkowego a operatorami zajmującymi się poszukiwaniem i wydobyciem tego gazu w Stanach Zjednoczonych – byłyby sprzeczne ze zobowiązaniami Unii i państw członkowskich wynikającymi z konwencji z Aarhus oraz z przepisami dyrektywy w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska (2003/04/WE) i dyrektywy w sprawie

odpowiedzialności za środowisko;

Środowiskowe aspekty szczelinowania hydraulicznego

18. przyznaje, że poszukiwanie i wydobywanie gazu łupkowego może wywoływać złożone i wzajemnie powiązane skutki w otaczającym środowisku, zwłaszcza skutek stosowania metody szczelinowania hydraulicznego i składu płynu szczelinującego, a także z uwagi na głębokość i budowę odwiertów oraz wielkość zajętej powierzchni gruntów;
19. przyznaje, że rodzaje skał obecnych w poszczególnych regionach określają projektowanie i metodę działalności wydobywczej; wzywa do przeprowadzania przed wydaniem zezwolenia obowiązkowej analizy sytuacji wyjściowej w zakresie wód gruntowych, a także głębinowej i powierzchniowej analizy geologicznej potencjalnych złóż łupków, obejmujących również sprawozdania z ewentualnej wcześniejszej lub obecnej działalności wydobywczej prowadzonej w regionie;
20. podkreśla potrzebę przeprowadzenia badań naukowych dotyczących długoterminowego oddziaływania na ludzkie zdrowie zanieczyszczenia powietrza i wody związanego ze szczelinowaniem;
21. wzywa Komisję do zapewnienia skutecznego wdrożenia do przepisów krajowych przepisów dotyczących oceny oddziaływania działalności wydobywczej na środowisko; podkreśla jednocześnie, że każda ocena oddziaływania powinna być przeprowadzana w drodze otwartego i przejrzystego procesu;
22. przypomina, że w wytycznych DG Komisji ds. Środowiska z dnia 12 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania dyrektywy 85/337/EWG do projektów w zakresie poszukiwania i wydobycia niekonwencjonalnych form węglowodorów (Ref. Ares (2011)1339393) potwierdzono, iż w dyrektywie Rady 85/337/EWG zmienionej i ujednoliconej dyrektywą 2011/92/UE w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (znanej jako dyrektywa w sprawie oceny oddziaływania na środowisko lub dyrektywa OOS) uwzględniono wydobycie i eksploatację węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych; przypomina ponadto, że każda stosowana metoda szczelinowania hydraulicznego wchodzi w zakres ogólnych działań związanych z poszukiwaniem i wydobyciem węglowodorów ze złóż konwencjonalnych i niekonwencjonalnych, które są regulowane wyżej wspomnianymi przepisami UE dotyczącymi środowiska naturalnego oraz dyrektywą 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów;
23. wzywa Komisję do przedstawienia wniosków, które zagwarantują, że przepisy dyrektywy w sprawie oceny oddziaływania na środowisko będą w odpowiedni sposób uwzględniały specyfikę poszukiwania i wydobycia gazu łupkowego, olei łupkowych i metanu z pokładów węgla; nalega, aby wcześniej przeprowadzana ocena oddziaływania na środowisko obejmowała całkowity wpływ cyklu życia na jakość powietrza, gleby i wody oraz na stabilność geologiczną, użytkowanie gruntów i zagrożenie hałasem;
24. wzywa do włączenia projektów w zakresie szczelinowania hydraulicznego do załącznika I do dyrektywy w sprawie oceny oddziaływania na środowisko;

25. zauważa, że istnieje ryzyko wstrząsów sejsmicznych, jak pokazuje doświadczenie związane z poszukiwaniem gazu łupkowego w północno-zachodniej Anglii; popiera zalecenia przedstawione w sprawozdaniu zleconym przez rząd brytyjski, które przewidują zobowiązanie operatorów do przestrzegania określonych norm sejsmicznych i mikrosejsmicznych;
26. przypomina, że zrównoważony charakter gazu łupkowego nie został jeszcze udowodniony; wzywa Komisję i państwa członkowskie do gruntownej oceny emisji gazów cieplarnianych podczas całego procesu wydobywania i produkcji w celu potwierdzenia jego integralności środowiskowej;
27. w kontekście odpowiedzialności uważa za stosowne przeniesienie ciężaru dowodu na operatorów zajmujących się poszukiwaniem i wydobywaniem gazu łupkowego, jeśli – w świetle charakteru zakłócenia i jego negatywnych skutków oraz innych potencjalnych przyczyn i okoliczności – wszelkie prawdopodobieństwo wskazuje, że przyczyną wyrządzenia szkód w środowisku naturalnym były działania podejmowane w związku z gazem łupkowym;
28. wzywa Komisję do przedstawienia wniosków dotyczących wyraźnego włączenia płynów szczelinujących do załącznika III do europejskiej dyrektywy w sprawie odpadów (2008/98/WE) jako „odpadów niebezpiecznych”;
29. dostrzega zapotrzebowanie na stosunkowo duże ilości wody w przypadku szczelinowania hydraulicznego, zważywszy że woda jest w UE zasobem szczególnie wrażliwym; podkreśla potrzebę sporządzania z wyprzedzeniem planów zaopatrzenia w wodę na podstawie lokalnych uwarunkowań hydrologicznych z uwzględnieniem lokalnych zasobów wodnych, potrzeb innych lokalnych użytkowników wody oraz zdolności w zakresie oczyszczania ścieków;
30. wzywa Komisję do dopilnowania, aby odnośne europejskie normy środowiskowe były w pełni przestrzegane, zwłaszcza w przypadku wody używanej do szczelinowania hydraulicznego, oraz aby za ich naruszanie wymierzano odpowiednie kary;
31. przypomina, że na mocy ramowej dyrektywy wodnej państwa członkowskie mają obowiązek wdrażać środki konieczne dla zapobiegania pogarszaniu się stanu całości wód podziemnych, w tym z punktowych źródeł zanieczyszczeń, na przykład wskutek poszukiwania i wydobywania węglowodorów;
32. wzywa branżę, aby w ramach przejrzystej współpracy z krajowymi organami regulacyjnymi, grupami i wspólnotami działającymi w zakresie ochrony środowiska – przyjęła niezbędne środki zapobiegające pogarszaniu się stanu odnośnych wód podziemnych, co utrzyma te wody w dobrym stanie określonym w ramowej dyrektywie wodnej i dyrektywie w sprawie wód gruntowych;
33. stwierdza, że szczelinowanie hydrauliczne odbywa się na głębokości znacznie poniżej poziomu podziemnych warstw wodonośnych; uważa zatem, że ponieważ operacje wiercenia przechodzą przez źródła wody pitnej, głównym problemem w zakresie zanieczyszczenia wód gruntowych jest często integralność odwiertu z punktu widzenia jakości jego obudowy i zacementowania, a także jego odporności na wysokie ciśnienie

wprowadzanego płynu oraz na niewielkie wstrząsy gruntu;

34. domaga się, aby szczelinowanie hydrauliczne było całkowicie zakazane na niektórych szczególnie wrażliwych i szczególnie zagrożonych obszarach, np. na powierzchni i pod powierzchnią wyznaczonych obszarów ochrony wody pitnej oraz na obszarach wydobywania węgla kamiennego;
35. podkreśla, że skuteczna profilaktyka wymaga spójnego monitorowania ścisłego przestrzegania najwyższych norm i praktyk w zakresie budowy i konserwacji otworów wiertniczych; uważa, że operatorzy powinni składać właściwym organom sprawozdania z zakończenia odwiertów; podkreśla, że zarówno przemysł, jak i właściwe organy – w ścisłej współpracy z dostawcami wody pitnej – powinny na wszystkich etapach zapewniać regularną kontrolę jakości integralności obudowy i zacementowania odwiertu, a także pobieranie próbek do badania podstawowych wskaźników jakości wód gruntowych z myślą o kontroli jakości wody pitnej; zwraca uwagę, że wymaga to znacznych zasobów ludzkich oraz wiedzy technicznej na wszystkich szczeblach;
36. apeluje do Komisji o niezwłoczne przedstawienie wytycznych dotyczących określenia zarówno danych związanych z monitorowaniem podstawowych wskaźników jakości wód, które to dane są niezbędne do przeprowadzenia oceny oddziaływania poszukiwania i wydobywania gazu łupkowego na środowisko naturalne, jak i kryteriów wykorzystywanych do oceny wpływu szczelinowania hydraulicznego na zasoby wód podziemnych w różnych formacjach geologicznych, włącznie z potencjalnymi wyciekami i skutkami skumulowanymi;
37. zaleca, aby operatorzy, organy regulacyjne i służby ratunkowe wspólnie przygotowywali ujednolicone plany reagowania w sytuacjach kryzysowych, a także zaleca ustanowienie specjalistycznych zespołów reagowania na incydenty;
38. uważa, że zastosowany na miejscu zamknięty obieg recyklingu wody z wykorzystaniem stalowych zbiorników przedstawia najbardziej korzystny dla środowiska sposób uzdatniania zużytej wody poprzez zminimalizowanie jej ilości, możliwości wycieków powierzchniowych oraz kosztów, ruchu drogowego czy uszkodzeń dróg, związanych z transportem uzdatnianej wody; uważa, że ten rodzaj recyklingu należy stosować w jak największym zakresie; odrzuca koncepcję powtórnego wprowadzania do formacji geologicznych zużytych wód celem ich usunięcia, zgodnie z przepisami ramowej dyrektywy wodnej;
39. apeluje o ścisłe wdrażanie norm obowiązujących w zakresie ścieków oraz wymogu sporządzania przez operatorów – we współpracy z przedsiębiorstwami zajmującymi się dystrybucją wody pitnej i z właściwymi organami – planów zarządzania zasobami wodnymi; podkreśla jednak, że istniejące oczyszczalnie ścieków nie są odpowiednio wyposażone w sprzęt do oczyszczania ścieków pochodzących ze szczelinowania hydraulicznego i że mogą uwalniać zanieczyszczenia do rzek i strumieni; uważa, że w tym celu właściwe organy powinny przeprowadzić kompleksową ocenę wszystkich odnośnych oczyszczalni ścieków w państwach członkowskich, których to dotyczy;
40. podkreśla, że między terenem wiertni (tzw. pad) a studniami wodnymi należy zachować minimalny odstęp bezpieczeństwa;

41. uważa, że wiele z obecnych kontrowersji dotyczących NPK częściowo wynika z wyrażonej wstępnie przez przemysł branżowy odmowy ujawniania składu chemicznego płynów do szczelinowania; uważa, że potrzebna jest pełna przejrzystość, wraz z obowiązkiem całkowitego ujawniania przez wszystkich operatorów składu chemicznego i stężenia płynów do szczelinowania, a także rygorystycznego przestrzegania przepisów UE obowiązujących na mocy rozporządzenia REACH;
42. uważa, że umowy o wzajemnym zachowaniu poufności w odniesieniu do szkód wyrządzonych w środowisku naturalnym oraz uszczerbków na zdrowiu ludzi i zwierząt – obowiązujące pomiędzy właścicielami gruntów otaczających odwierty gazu łupkowego a operatorami zajmującymi się poszukiwaniem i wydobywaniem tego gazu w Stanach Zjednoczonych – byłyby sprzeczne ze zobowiązaniami UE i państw członkowskich wynikającymi z konwencji z Aarhus oraz z przepisami dyrektywy w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska (2003/04/WE) i dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko;
43. zauważa, że wielopoziomowe odwierty z terenu jednej wiertni (tzw. padu) minimalizują obszar użytkowania gruntów oraz zakłócenia krajobrazu;
44. zauważa, że po pierwszych dwóch latach wielkość produkcji otworów wiertniczych gazu łupkowego w Stanach Zjednoczonych gwałtownie spadła, co prowadzi do bardzo intensywnych ciągłych wierceń nowych otworów; stwierdza, że zbiorniki, stacje sprężarek i infrastruktura rurociągową również odgrywają pewną rolę w kontekście wpływu działalności związanej z gazem łupkowym na użytkowanie gruntów;
45. wzywa państwa członkowskie, które zdecydują się na rozwój zasobów gazu łupkowego lub innych niekonwencjonalnych zasobów paliw kopalnych, do przekazania Komisji planów krajowych określających sposoby zapewnienia zgodności wydobywania tych zasobów z krajowymi celami redukcji emisji zgodnie z decyzją UE dotyczącą wspólnego wysiłku redukcyjnego;
46. uznaje, że stały postęp technologiczny w zakresie szczelinowania hydraulicznego oraz odwiertów poziomych może pomóc w poprawie bezpieczeństwa w zakresie NPK oraz w ograniczeniu potencjalnych skutków środowiskowych; zachęca przemysł do kontynuowania działań sprzyjających postępowi technologicznemu oraz do zastosowania najlepszych rozwiązań technologicznych podczas rozwoju zasobów NPK;
47. wzywa do prowadzenia w ramach właściwych krajowych badań geologicznych podstawowego monitoringu sejsmicznego na obszarach narażonych na trzęsienia ziemi, na których udzielane są zezwolenia na wydobywanie gazu łupkowego, w celu określenia sejsmiczności podstawowej, co umożliwiłoby ocenę prawdopodobieństwa wystąpienia i potencjalnego oddziaływania wywołanych przez prace wydobywcze trzęsień ziemi;
48. zwraca uwagę, że każde korzystne porównanie bilansu cyklu życia gazów cieplarnianych pochodzących z gazu łupkowego i z węgla zależy od założenia 100-letniego okresu utrzymywania się tych gazów w atmosferze; uważa, że konieczność osiągnięcia do 2020 r. wartości szczytowej emisji na świecie bardziej uzasadniałoby badanie obejmujące krótszy okres, np. 20 lat; apeluje o prowadzenie dalszych badań naukowych nad emisjami ulotnymi metanu w celu poprawy uwzględniania tego rodzaju emisji w ramach

corocznych wykazów sporządzanych przez państwa członkowskie oraz celów zgodnych z unijną decyzją dotyczącą wspólnego wysiłku redukcyjnego;

49. wzywa Komisję do przedstawienia wniosków ustawodawczych dotyczących wprowadzenia obowiązku stosowania urządzeń do spalania całkowitego („spalania ekologicznego”) we wszystkich otworach gazu łupkowego w UE w celu ograniczenia spalania do przypadków, kiedy istnieją obawy związane z bezpieczeństwem, a także do wprowadzenia całkowitego zakazu drenażu odwiertów gazu łupkowego w celu ograniczenia emisji ulotnych metanu oraz lotnych związków organicznych związanych z gazem łupkowym;

Udział społeczeństwa i uwarunkowania lokalne

50. przyznaje, że wiercenia mogą powodować pogarszanie warunków życia; dlatego apeluje o uwzględnianie tej kwestii w momencie udzielania niezbędnego zezwolenia na poszukiwanie i eksploatację zasobów węgłowodorów, a także wzywa do przyjęcia – w szczególności przez przemysł branżowy, poprzez wdrożenie najlepszych dostępnych technik, oraz przez organy publiczne, poprzez stosowanie rygorystycznych uregulowań – wszelkich środków niezbędnych do zminimalizowania negatywnych skutków takich działań;
51. wzywa przemysł branżowy do zaangażowania społeczności lokalnych oraz do omówienia wspólnych rozwiązań mających na celu zminimalizowanie wpływu rozwoju sytuacji w zakresie gazu łupkowego na ruch drogowy, jakość dróg oraz hałas tam, gdzie prowadzona jest działalność związana z gazem łupkowym;
52. wzywa państwa członkowskie do pełnego informowania i angażowania samorządów lokalnych, zwłaszcza przy rozpatrywaniu wniosków o udzielenie zezwolenia na poszukiwanie i eksploatację; apeluje w szczególności o zapewnienie pełnego dostępu do ocen oddziaływania na środowisko, zdrowie mieszkańców i gospodarkę lokalną;
53. uważa, że udział społeczeństwa powinien zostać zapewniony poprzez przekazywanie społeczeństwu odpowiednich informacji, a także w drodze konsultacji społecznych przed rozpoczęciem każdego etapu poszukiwań i wydobywania; wzywa do zapewnienia większej przejrzystości w zakresie skutków oraz używanych substancji chemicznych i technologii, a także większej przejrzystości wszelkich inspekcji i środków kontroli w celu uzyskania publicznego zrozumienia tych działań oraz przekonania o słuszności ich regulacji;
54. uznaje, że zajęcie się wszystkimi kwestiami związanymi z NPK wymaga znacznie lepszej wymiany informacji pomiędzy przemysłem, organami regulacyjnymi i społeczeństwem;
55. z zadowoleniem przyjmuje przyznanie środków z budżetu UE w 2012 r. na tego rodzaju dialog ze społeczeństwem i zachęca państwa członkowskie do korzystania z tych środków w taki sposób, aby obywatele mieszkający na obszarach potencjalnego rozwoju NPK byli w tej kwestii lepiej poinformowani oraz mogli skutecznie uczestniczyć w procesie podejmowania decyzji w swoich lokalnych i krajowych strukturach zarządzania;

Aspekty międzynarodowe

56. uważa, że wykorzystanie gazu łupkowego i innych paliw kopalnych musi być zgodne z art. 2 Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC), w którym wzywa się do „ustabilizowania koncentracji gazów cieplarnianych w atmosferze na poziomie, który zapobiegałby niebezpiecznej antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny”, i podkreśla, że ograniczenie się w znacznym stopniu do infrastruktury paliw kopalnych, takich jak gaz łupkowy, mogłoby uniemożliwić realizację tego międzynarodowego celu;
57. uważa, że zwiększenie stopnia poszukiwania i wydobycia gazu łupkowego na całym świecie doprowadzi do znacznego wzrostu ulotnych emisji metanu oraz że nie został oszacowany ogólny współczynnik ocieplenia globalnego (GWP) dla gazu łupkowego; dlatego podkreśla, że eksploatacja niekonwencjonalnych zasobów olejów i gazu mogłaby utrudnić osiągnięcie wyznaczonego przez ONZ milenijnego celu rozwoju nr 7, dotyczącego zrównoważenia środowiskowego, a jednocześnie zagrozić realizacji najnowszych międzynarodowych zobowiązań w sprawie zmiany klimatu, zawartych w porozumieniu kopenhaskim; zwraca uwagę, że zmiana klimatu już teraz najbardziej dotyka krajów ubogich; ponadto podkreśla, że oprócz bezpośrednich skutków dla zdrowia i środowiska wpływ wydobycia niekonwencjonalnego gazu łupkowego i olejów łupkowych na życie ludzkie stanowi szczególne zagrożenie, zwłaszcza w krajach afrykańskich, w których lokalne społeczności są w zakresie rolnictwa i rybołówstwa w dużym stopniu zależne od zasobów naturalnych;
58. podkreśla, że należy wyciągnąć wnioski z doświadczeń Stanów Zjednoczonych w zakresie eksploatacji gazu łupkowego; w szczególności z zaniepokojeniem zwraca uwagę, że wydobycie gazu łupkowego wymaga bardzo dużych ilości wody, co może utrudnić osiągnięcie milenijnych celów rozwoju nr 7, dotyczących dostępu do czystej wody i bezpieczeństwa żywnościowego, w szczególności w krajach ubogich, które już teraz cierpią na poważny niedobór wody;
59. podkreśla, że zakup gruntów celem wydobycia ropy i gazu stanowi główną siłę napędową zawłaszczania ziemi w krajach rozwijających się i może stanowić poważne zagrożenie dla rdzennych społeczności, rolników i ludzi ubogich na całym świecie w kontekście dostępu do wody, żyznej ziemi i żywności; zwraca uwagę, że po załamaniu rynków finansowych w 2008 r. nastąpiło wyraźne przyspieszenie globalnych inwestycji w przemyśle wydobywczym ze strony funduszy hedgingowych i emerytalnych, co spowodowało zachętę do zwiększania ich wydobycia; dlatego podkreśla, że w kwestiach dzierżawy lub zakupu gruntów wszystkie europejskie podmioty gospodarcze powinny zawsze działać w sposób przejrzysty oraz w ścisłej współpracy ze wszystkimi właściwymi organami rządowymi i społecznościami lokalnymi;
60. zauważa, że ponieważ nie jest jasne, czy obecnie obowiązujące ramy regulacyjne prawodawstwa UE zapewniają odpowiednią gwarancję wobec zagrożeń dla środowiska naturalnego i zdrowia człowieka wynikających z wydobycia gazu łupkowego, Komisja podejmie szereg badań, prawdopodobnie pod koniec tego roku; uważa, że wnioski z tych badań dotyczących eksploatacji gazu łupkowego i zalecenia z tym związane muszą być w pełni uwzględniane przez europejskie przedsiębiorstwa w krajach rozwijających się; jest zaniepokojony wpływem, jaki działalność przedsiębiorstw paliwowych wywiera na środowisko naturalne, zdrowie i rozwój, zwłaszcza w Afryce Subsaharyjskiej, z uwagi na

ograniczoną możliwość stosowania i egzekwowania przepisów o ochronie środowiska i zdrowia w niektórych krajach tego regionu; ponadto stwierdza, że europejskie przedsiębiorstwa powinny stosować odpowiedzialne normy przemysłowe wszędzie tam, gdzie prowadzą działalność;

61. wyraża zaniepokojenie potencjalnymi inwestycjami przedsiębiorstw europejskich w wydobycie niekonwencjonalnych olejów i gazu w krajach rozwijających się;
62. podkreśla, że należy przestrzegać zawartego w art. 208 TFUE zobowiązania UE do zapewniania spójności polityki na rzecz rozwoju; jest zdania, że goszcząc na swoim terytorium przedsiębiorstwa inwestujące w działalność wydobywczą, UE powinna wpływać na ich zachowanie, wspierając praktyki bardziej związane ze zrównoważonym rozwojem, np. poprzez wzmacnianie norm ładu korporacyjnego oraz przepisów mających zastosowanie do banków i funduszy, które je finansują, między innymi przez wzmocnienie tzw. „zasad równikowych” (Equator Principles), zasad odpowiedzialnego inwestowania oraz przepisów o Europejskim Banku Inwestycyjnym i Bazylejskim Komitecie Nadzoru Bankowego;
63. przypomina, że przedsiębiorstwa naftowe podlegają nie tylko przepisom obowiązującym w państwach, w których prowadzą działalność, ale również właściwości sądów w krajach, w których są notowane na giełdzie; uważa, że na przykładzie amerykańskiej ustawy o roszczeniach cudzoziemców z tytułu deliktu (Alien Tort Claims Act) przepisy kraju macierzystego powinny zapewniać skuteczne środki ochrony praw człowieka w sytuacjach, w których istnieją luki w odpowiedzialności;
64. zwraca uwagę, że istnieje wiele instrumentów, które mogą regulować kwestię negatywnych skutków społecznych i środowiskowych działalności przemysłu wydobywczego, takie jak Globalna Inicjatywa Sprawozdawcza, inicjatywa ONZ *Global Compact* oraz Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych; wskazuje jednak, że dobrowolnie przyjmowane wytyczne nie wystarczą, aby złagodzić negatywne skutki działalności wydobywczej;
65. zwraca uwagę, że dyrektywy unijne w sprawie rachunkowości i przejrzystości są obecnie poddawane rewizji, co jest okazją do zapobiegania unikaniu opodatkowania i korupcji w przemyśle wydobywczym;
66. wzywa Komisję do wskazania nowych możliwości wzmocnienia norm dotyczących odpowiedzialności przedsiębiorstw transnarodowych w dziedzinie praw socjalnych i praw z zakresu ochrony środowiska oraz możliwych sposobów ich wdrażania.
67. wyraża zaniepokojenie, że niektóre przedsiębiorstwa zajmujące się wydobyciem niekonwencjonalnych olejów i gazu prowadzą działalność na podstawie różnych norm bezpieczeństwa obowiązujących na świecie; wzywa państwa członkowskie do wymagania od przedsiębiorstw, których główna siedziba mieści się w UE, by stosowały normy unijne we wszystkich miejscach swojej działalności na świecie;
68. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji, a także parlamentom państw członkowskich.

UZASADNIENIE

W kontekście przekształceń systemu energetycznego sprzyjających redukcji emisji z wykorzystaniem obecnych technologii gaz będzie miał decydujące znaczenie co najmniej do roku 2030 lub 2035. Gaz łupkowy i inne niekonwencjonalne źródła gazu stały się potencjalnym, ważnym i nowym źródłem zaopatrzenia w Europie i państwach ościennych. Substancje te zostały wpisane do sporządzonego przez Komisję planu działań w zakresie energii do roku 2050 (komunikat Komisji skierowany do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Plan działań w zakresie energii do roku 2050, COM(2011)0885).

W dokumencie tym Komisja przyznaje, że przy spadku konwencjonalnej produkcji gazu Europa – obok krajowych złóż gazu ziemnego i ewentualnej eksploatacji lokalnych zasobów gazu łupkowego – zostanie uzależniona od znacznej ilości gazu importowanego, oraz że wraz z integracją rynku wewnętrznego lokalny gaz łupkowy uwolni Unię od obawy o uzależnienie od przywozu tej substancji.

W ostatnich latach wydobycie węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych, głównie gazu łupkowego, ale także oleju łupkowego, doprowadziło do bezprecedensowych i radykalnych zmian na globalnych rynkach energetycznych. W szczególności dotyczy to gazu łupkowego, którego udział w amerykańskim rynku gazu wzrósł z 1,4% w 2000 r. do około 17% w 2011 r. Światowe ceny gazu i struktury handlowe kształtują się teraz od nowa, co niesie ze sobą oczywiste konsekwencje dla UE.

„Rewolucja gazu łupkowego” rozprzestrzeniła się na całym świecie w dość szybkim tempie. Według niektórych szacunków łączne rezerwy gazu łupkowego w UE przekraczają 56 tysięcy miliardów metrów sześciennych (BCM), z czego około 14 tys. BCM może być technicznie możliwe do pozyskania. Można to porównać z tradycyjnymi norweskimi rezerwami liczącymi 2,215 BCM i rocznej produkcji wynoszącej około 104 BCM, a także do rocznego zużycia przez UE własnego oraz importowanego konwencjonalnego gazu, które wynosi 522 BCM.

Choć jest zbyt wcześnie, aby stwierdzić, czy opłacalne jest wydobycie w UE znacznych ilości gazu, część państw członkowskich wyraziła zgodę na poszukiwania gazu łupkowego i są one gotowe do rozpoczęcia wydobycia, jeśli poszukiwania okażą się owocne.

Oprócz tradycyjnych odwiertów poziomych i nowoczesnych, wspomaganych komputerowo metod poszukiwań dwie zaawansowane technologie są kluczem do zrównoważonej produkcji gazu łupkowego i oleju łupkowego: odwierty poziome i szczelinowanie hydrauliczne. Odwierty poziome obejmują wiercenie pionowych otworów zazwyczaj na głębokość większą niż dwa kilometry, z poziomymi odgałęzieniami wzdłuż formacji geologicznych sięgającymi do trzech kilometrów, a nawet więcej.

Szczelinowanie hydrauliczne jest niezwykle sprawdzoną i zbadaną technologią, używaną w ponad 1,2 milionów otworach od 1947 roku, głównie w Kanadzie i USA, a także od 30 lat w Europie (ostatnio w Niemczech, Szwecji, Polsce, Hiszpanii, Danii i Wielkiej Brytanii); technologia ta jest stosowana w konwencjonalnym wydobyciu węglowodorów w UE; wykorzystywana jest, lub planuje się jej wykorzystanie, na bardzo szeroką skalę w wielu krajach świata, m.in. w Argentynie

i Chinach, na Ukrainie oraz w Indiach.

Obok poruszonej powyżej kwestii ważne jest globalne monitorowanie systemów regulacyjnych i praktyk oraz identyfikowanie problemów związanych z wpływem wydobycia gazu łupkowego i oleju łupkowego na środowisko, a także reagowanie na te problemy. Skupiają się one na potencjalnym wykorzystaniu dużych ilości wody, na możliwym zanieczyszczeniu chemicznym części wód gruntowych, zwłaszcza wody pitnej, na oczyszczaniu ścieków oraz na zagrożeniu dla wód powierzchniowych, na składowaniu zwiercin, na wpływie na poszczególne lokalizacje, na efektach sejsmicznych oraz na możliwych konsekwencjach dla emisji gazów cieplarnianych (GHG).

Należy pamiętać, że żadne oficjalne ani inne wiarygodne źródło nie potwierdziło trwałej zależności między wydobyciem gazu łupkowego i oleju łupkowego a zdrowiem ludzi i zwierząt. Żadne oficjalne czy inne miarodajne źródła na całym świecie nie podały też przypadków, w których szczelinowanie hydrauliczne doprowadziłoby do zanieczyszczenia wody pitnej.

Należy jednak podkreślić, że żadna ludzka działalność nie może być całkowicie wolna od ryzyka. Celem regulacji powinna być minimalizacja wpływu na środowisko i zachowanie właściwej równowagi w świetle wyników naukowych i danych statystycznych oraz przy dogłębnym rozważeniu argumentów za i przeciw (w tym rozmaitych alternatyw). Niestety w dyskusji publicznej świadomie nie uwzględniono pewnych danych, przywiązując jednocześnie wagę do hipotetycznych lub jednostkowych przypadków rzutujących na wydobycie gazu łupkowego i oleju łupkowego w ogólności.

W związku z tym Komisja i właściwe organy krajowe powinny kontynuować badania możliwego oddziaływania na środowisko, ale w oparciu o naukowe i statystyczne zasady oraz z uwzględnieniem państw członkowskich i wiarygodnych źródeł z całego świata. Należy też unikać opierania się na ideologicznych opiniach niektórych naukowców.

Komisja i właściwe organy krajowe powinny sprzyjać jak największej przejrzystości i przekazywać społeczeństwu informacje oparte zarówno na sprawdzonych doniesieniach naukowych, jak i danych statystycznych, a także na kontekstowo-porównawczej ocenie zagrożeń i korzyści.

Regulacja, wdrożenie, monitorowanie i współpraca

Zgodnie z wyraźnym stwierdzeniem zawartym w art. 194 ust.2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej państwa członkowskie mają suwerenne prawa w zakresie wyboru źródeł energii; ich przywilejem jest również wydawanie licencji i innych zezwoleń na poszukiwania i eksploatację złóż węglowodorów.

Wydobycie gazu łupkowego i olejów łupkowych w UE podlega tym samym zasadom, które mają zastosowanie do innych typów wydobycia: węgla, konwencjonalnego gazu i ropy naftowej, wody i energii geotermalnej, a także działań prowadzonych pod powierzchnią ziemi, takich jak wtrysk CO₂ w celu wydobycia gazu i ropy naftowej, magazynowanie rezerw gazu i ropy naftowej oraz przechowywanie CO₂ w celu wychwytywania i składowania dwutlenku węgla (CCS).

Komisja uważa, że niekonwencjonalne projekty związane z wydobyciem węglowodorów obejmujące łączne stosowanie zaawansowanych procesów technologicznych, takich jak odwierty

poziome i szczelinowanie hydrauliczne, regulowane są od fazy planowania po ustanie prac wydobywczych przepisami UE dotyczącymi ochrony środowiska, przy czym bezpośrednio zastosowanie ma tu 36 instrumentów prawnych oraz osiem dyrektyw. Komisja potwierdziła, że istniejące przepisy unijne oraz krajowe w satysfakcjonujący sposób regulują wszelkie aspekty wydobycia gazu łupkowego i olejów łupkowych.

Zgodnie z obowiązującą dyrektywą OOS (dyrektywa 2011/92/UE w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne) oraz dyrektywą ws. odpadów kopalnianych uprawnione są publiczne konsultacje. Po rozpoczęciu wydobycia odpowiednie instrumenty UE wymagają przeprowadzenia przeglądów, a w razie potrzeby – zmiany wydanych zezwoleń. Właściwe organy krajowe zobowiązane są do monitorowania wydobycia; w przypadku niezastosowania się do przepisów wydobycie może zostać zabronione.

Uznaje się, że skuteczność prawodawstwa UE i państw członkowskich zależy ostatecznie od skuteczności właściwych władz krajowych, dlatego państwa członkowskie muszą mieć na uwadze wzmocnienie swoich zasobów w zakresie regulacji, nadzoru i egzekwowania w świetle perspektyw wydobycia gazu łupkowego i olejów łupkowych.

Wszelkie nowe przepisy UE będą destabilizować obecną sieć systemów unijnych i krajowych, odsuwając je od dotychczasowych rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa i powodując ryzyko powstania luk i nadmiaru przepisów. Komisja i właściwe organy krajowe powinny monitorować zmiany technologii na całym świecie w celu stałej oceny adekwatności i skuteczności obowiązujących przepisów i praktyk regulacyjnych.

Informacje są już przekazywane wewnątrz UE i poza nią przez Komisję i właściwe organy krajowe, a także przez grupy branżowe. Nasilenie działań na rzecz wymiany najlepszych praktyk i doświadczeń regulacyjnych, w tym monitorowania danych statystycznych dotyczących wykorzystania i wpływu zmieniających się technologii, może przynieść istotne wzajemne korzyści.

Komisja i właściwe organy krajowe powinny mieć szczególny wzgląd na obejmujące wiele dziesięcioleci doświadczenie północnoamerykańskich organów regulacyjnych, jak np. British Columbia Oil and Gas Commission czy Energy Resources Conservation Board of Alberta. Należy z zadowoleniem przyjąć inicjatywy np. kanadyjskiego Stowarzyszenia Producentów Ropy Naftowej (Canadian Association of Petroleum Producers) w zakresie definiowania najlepszych praktyk dotyczących szczelinowania hydraulicznego oraz Międzynarodowej Agencji Energetycznej – w definiowaniu najlepszych praktyk w zakresie gazu łupkowego i oleju łupkowego.

Właściwe organy krajowe powinny zestawiać i współdzielić obowiązki związane z powiadamianiem o incydentach, ze szczególnym uwzględnieniem delikatnych kwestii handlowych, tak aby możliwe było szybkie wyciąganie wniosków. Komisja powinna ocenić skuteczność poszczególnych obiegów informacji pomiędzy właściwymi organami krajowymi, z uwzględnieniem wynikających z tego obciążeń administracyjnych.

Środowiskowe aspekty szczelinowania hydraulicznego

Zasoby wodne

Woda jest głównym składnikiem płynu szczelinującego, a pobór i zużycie dużych ilości zasobów wodnych może wpłynąć na lokalny, ekologiczny i ilościowy stan źródeł powierzchniowych i gruntowych, a to zmniejszenie ilości wody i przepływu może zaważyć na jakości wody i związanych z nią ekosystemów.

Gaz łupkowy jest jednym z najbardziej oszczędnych źródeł energii pod względem wykorzystania wody. Wbrew pewnym obiegowym wyobrażeniom ilość wody potrzebna do wydobycia jest minimalna w porównaniu z zapotrzebowaniem przy innych zastosowaniach. Według miarodajnych szacunków ilość wody potrzebnej w Wielkiej Brytanii do rocznej produkcji 9 BCM gazu łupkowego (około 10% bieżącego, rocznego zużycia gazu w Wielkiej Brytanii) to 1,25-1,65 mln m³, co stanowi 0,14-0,18% bieżącego rocznego zużycia dla potrzeb przemysłu (905 milionów m³, z wyłączeniem wytwarzania energii elektrycznej).

Niemniej jednak Komisja i właściwe organy krajowe powinny monitorować potencjalne wykorzystanie zasobów wodnych przeznaczonych do zużycia w gospodarkach krajowych z myślą o innych, alternatywnych zastosowaniach. Producenci powinni dążyć do dalszego zmniejszania zużycia wody w procesie szczelinowania, do dalszego poszukiwania rozwiązań w celu uniknięcia stosowania świeżej wody i do maksymalnego zwiększenia ponownego jej wykorzystania. Właściwe organy krajowe powinny w dalszym ciągu mieć na uwadze w swoich praktykach regulacyjnych skutki wpływające na dostępność i jakość zasobów wodnych.

Ewentualne substancje niebezpieczne

Istnieje potrzeba poruszenia w UE kwestii dotyczących ewentualnych wycieków do warstw wodonośnych i wydobywania się do atmosfery węglowodorów, płynów szczelinowych i innych substancji.

Szczelinowanie hydrauliczne odbywa się na głębokości około dwóch kilometrów, zatem przesuwanie się w górę węglowodorów i płynów szczelinowych jest z takiego poziomu praktycznie niemożliwe. Należy powtórzyć, że żadne z oficjalnych ani innych miarodajnych źródeł na świecie nie podało przypadków, w których szczelinowanie hydrauliczne doprowadziłoby do zanieczyszczenia wody pitnej.

Substancje chemiczne, które stanowią 0,5% obecnie stosowanych płynów szczelinujących, składają się z dodatków występujących w gospodarstwach domowych, pojawiła się też tendencja wśród producentów indywidualnych i grup przedstawicieli przemysłu do dobrowolnego proponowania – a wśród odnośnych organów do nakazywania – pełnego ujawnienia składu płynów szczelinujących. Operatorzy działają z myślą o wyeliminowaniu wszelkich potencjalnie niebezpiecznych dodatków.

Niemniej jednak skuteczna gospodarka wodna i ostateczne składowanie mają wyraźnie decydujące znaczenie, zwłaszcza w przypadku zużytej wody, która może zawierać wysokie stężenia soli. Właściwe organy krajowe powinny uważnie monitorować stosowanie praktyk regulacyjnych dotyczących obudowywania i cementowania odwiertów.

Komisja powinna przedłożyć propozycję najlepszych praktyk w zakresie usuwania potencjalnie niebezpiecznych składników, a właściwe organy krajowe powinny nakazać usunięcie tych składników oraz całkowite ujawnienie, za pośrednictwem publicznie dostępnych środków elektronicznych, składu płynu szczelinującego ze wskazaniem zużywanych ilości.

Udział społeczeństwa i uwarunkowania lokalne

Wydobycie może powodować różne skutki w czasie, np. we wczesnych fazach w przypadku silników diesla oraz silników napędzanych gazem naturalnym zasilających urządzenia wiertnicze i pompy, oraz w przypadku wydobywania za pomocą pomp i sprężarek. Na przykład ośmiootworowa wiertnia (tzw. pad) może wymagać 4-6 tys. przejazdów samochodów ciężarowych podczas około sześciu miesięcy wstępnego wydobywania. Przeciętny rozległy kompleks handlowy generuje niezmiennie 15-25 tysięcy przejazdów samochodów ciężarowych rocznie. Tak jak w przypadku pozostałych skutków środowiskowych, należy pamiętać o ich kontekście i skali porównań.

Po rozpoczęciu wydobywania zakłócenia zredukowane są do minimum; sprzęt do wiercenia otworów powierzchniowych zajmuje kilka metrów kwadratowych, a produkcja jest cicha. W odróżnieniu od większości pozostałych procesów wydobywczych i przemysłowych likwidacja otworów w przypadku gazu łupkowego i oleju łupkowego najczęściej nie pozostawia śladów w terenie. Tego rodzaju potencjalne zakłócenia powinny zostać rozważone przez właściwe organy krajowe w ramach prowadzonych przez nie działań regulacyjnych, w szczególności podczas stosowania dyrektywy OOS.

Należy zapewnić udział społeczeństwa poprzez kampanie informacyjne przed rozpoczęciem poszukiwań geologicznych, natomiast konsultacje społeczne należy przeprowadzać na wczesnych etapach przed rozpoczęciem wydobywania. Konieczne jest podjęcie szeroko zakrojonych działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie paliw kopalnych z niekonwencjonalnych źródeł w celu uzyskania publicznego zrozumienia i akceptacji tego rodzaju działań oraz wzbudzenia do nich zaufania. Należy podkreślić, że wydobywanie NPK może być również doskonałą okazją do wzmocnienia gospodarki, zwiększenia zatrudnienia i sprzyjania rozwojowi niektórych regionów UE.

19.6.2012

OPINIA KOMISJI ROZWOJU

dla Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności

w sprawie środowiskowych skutków działań związanych z wydobywaniem gazu łupkowego i olei łupkowych
(2011/2308 (INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Catherine Grèze

WSKAZÓWKI

Komisja Rozwoju zwraca się do Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. podkreśla, że z licznych opracowań i doświadczenia Stanów Zjednoczonych wynika, że z wydobywaniem gazu łupkowego wiąże się wiele poważnych zagrożeń dla środowiska i zdrowia; wzywa Komisję, państwa członkowskie i EBI, aby nie finansowały, ani w inny sposób nie wspierały wydobywania i eksploatacji gazu łupkowego i olei łupkowych w krajach rozwijających się ze względu na poważne obawy związane ze zrównoważonym rozwojem;
2. podkreśla, że wydobywanie niekonwencjonalnego gazu łupkowego może się wiązać z poważnymi zagrożeniami związanymi z zanieczyszczeniem wody spowodowanym stosowaniem niebezpiecznych substancji chemicznych w procesie szczelinowania; jest również zaniepokojony dużą ilością wody używanej do płynu szczelinującego, potencjalnie wysokimi emisjami metanu itd.;
3. uważa, że używanie gazu łupkowego i innych paliw kopalnych musi być zgodne z art. 2 Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu UNFCCC, w którym wzywa się do „ustabilizowania koncentracji gazów cieplarnianych w atmosferze na poziomie, który zapobiegałby niebezpiecznej antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny” i podkreśla, że ograniczenie się w znacznym stopniu do infrastruktury paliw kopalnych, takich jak gaz łupkowy, uniemożliwiłyby realizację tego międzynarodowego celu;
4. uważa, że zwiększenie stopnia poszukiwania i wydobywania gazu łupkowego na całym świecie spowoduje znaczny wzrost ulotnych emisji metanu oraz że nie został oceniony

ogólny współczynnik ocieplenia globalnego (GWP) dla gazu łupkowego; dlatego podkreśla, że eksploatacja niekonwencjonalnych zasobów olejów i gazu mogłaby utrudnić osiągnięcie milenijnego celu rozwoju nr 7 ONZ dotyczącego zrównoważenia środowiskowego, a jednocześnie zagrozić realizacji najnowszych międzynarodowych zobowiązań w sprawie zmiany klimatu, zawartych w porozumieniu kopenhaskim; zwraca uwagę, że zmiana klimatu już teraz najbardziej dotyka kraje biedne; ponadto podkreśla, że oprócz bezpośrednich skutków dla zdrowia i środowiska wpływ wydobycia niekonwencjonalnego gazu łupkowego i olei łupkowych na życie ludzkie stanowi szczególne zagrożenie, zwłaszcza w krajach afrykańskich, w których lokalne społeczności są w dużym stopniu zależne od zasobów naturalnych w zakresie rolnictwa i rybołówstwa;

5. podkreśla, że należy wyciągnąć wnioski z doświadczeń Stanów Zjednoczonych w kwestii eksploatacji gazu łupkowego; w szczególności z zaniepokojeniem zwraca uwagę, że wydobycie gazu łupkowego wymaga bardzo dużych ilości wody, co utrudni osiągnięcie MCR nr 7 dotyczącego dostępu do czystej wody i bezpieczeństwa żywnościowego, w szczególności w krajach ubogich, które już teraz muszą sobie radzić z poważnym niedoborem wody;
6. podkreśla, że zakup gruntów celem wydobycia ropy i gazu stanowi główną siłę napędową zawłaszczania ziemi w krajach rozwijających się i może stanowić poważne zagrożenie dla rdzennych społeczności, rolników i ludzi ubogich na całym świecie w kontekście dostępu do wody, żyznej ziemi i żywności; zwraca uwagę, że po załamaniu rynków finansowych w 2008 r. nastąpiło wyraźne przyspieszenie globalnych inwestycji w przemyśle wydobywczym ze strony funduszy hedgingowych i emerytalnych, co spowodowało dalsze zachęty do ich wydobycia; dlatego podkreśla, że wszystkie europejskie podmioty gospodarcze powinny zawsze działać w sposób przejrzysty oraz na podstawie konsultacji ze wszystkimi właściwymi organami rządowymi i społecznościami lokalnymi w kwestiach wydzierżawiania lub zakupu gruntów;
7. podkreśla, że szczelinowanie hydrauliczne wymaga ogromnej ilości wody i wyraża zaniepokojenie, że na obszarach dotkniętych suszą społeczności lokalne i rolnicy mogą doświadczać niedoborów wody, jeśli ich potrzeby nie będą traktowane priorytetowo;
8. zauważa, że w związku z tym, że nie jest jasne, czy obecne ramy regulacyjne unijnego prawodawstwa zapewniają odpowiednią gwarancję wobec ryzyka dla środowiska i zdrowia człowieka wynikających z wydobycia gazu łupkowego, Komisja Europejska podejmie szereg badań, prawdopodobnie pod koniec tego roku; uważa, że wnioski z tych badań dotyczących eksploatacji gazu łupkowego o zalecenia z nim związane muszą być uwzględniane przez europejskie przedsiębiorstwa w krajach rozwijających się; jest zaniepokojony skutkami, jakie wywiera działalność przedsiębiorstw paliwowych na środowisko, zdrowie i rozwój, zwłaszcza w Afryce Subsaharyjskiej, z uwagi na ograniczoną możliwość stosowania i egzekwowania przepisów o ochronie zdrowia i środowiska w niektórych krajach tego regionu; ponadto stwierdza, że europejskie przedsiębiorstwa powinny stosować odpowiedzialne normy przemysłowe wszędzie tam, gdzie prowadzą działalność;
9. wyraża zaniepokojenie potencjalnymi inwestycjami przedsiębiorstw europejskich w wydobycie niekonwencjonalnych olejów i gazu w krajach rozwijających się;

10. podkreśla, że należy przestrzegać zawartego w art. 208 TFUE zobowiązania UE do zapewniania spójności polityki na rzecz rozwoju; jest zdania, że goszcząc na swoim terytorium przedsiębiorstwa inwestujące w działalność wydobywczą, UE powinna wpływać na ich zachowanie, wspierając praktyki bardziej związane ze zrównoważonym rozwojem, np. poprzez wzmacnianie norm ładu korporacyjnego oraz przepisów mających zastosowanie do banków i funduszy, które je finansują, między innymi przez wzmocnienie tzw. „zasad równikowych” (Equator Principles), zasad odpowiedzialnego inwestowania oraz przepisów o Europejskim Banku Inwestycyjnym i Bazylejskim Komitecie Nadzoru Bankowego;
11. przypomina, że oprócz przepisów w państwach, w których prowadzą działalność, przedsiębiorstwa naftowe podlegają również właściwości sądów w krajach, gdzie są notowane na giełdzie; uważa, że na przykładzie amerykańskiej ustawy o roszczeniach cudzoziemców z tytułu deliktu (Alien Tort Claims Act) przepisy kraju macierzystego powinny zapewniać skuteczne środki ochrony praw człowieka w sytuacjach, w których istnieją luki w odpowiedzialności;
12. zwraca uwagę, że istnieje wiele instrumentów, które mogą zająć się negatywnymi skutkami społecznymi i środowiskowymi działalności przemysłu wydobywczego, takiej jak Globalna Inicjatywa Sprawozdawcza, inicjatywa ONZ Global Compact oraz Wytyczne dla przedsiębiorstw wielonarodowych OECD; wskazuje jednak, że dobrowolnie przyjmowane wytyczne nie wystarczą, aby złagodzić negatywne skutki działalności wydobywczej;
13. zwraca uwagę, że dyrektywy unijne w sprawie rachunkowości i przejrzystości są obecnie poddawane rewizji, co jest okazją do zapobiegania unikaniu opodatkowania i korupcji w przemyśle wydobywczym;
14. wzywa Komisję do rozpoznania nowych możliwości wzmocnienia norm dotyczących odpowiedzialności przedsiębiorstw transnarodowych w dziedzinie praw socjalnych i praw z zakresu ochrony środowiska oraz potencjalnych środków ich wdrażania.
15. wyraża zaniepokojenie, że niektóre przedsiębiorstwa zajmujące się wydobyciem niekonwencjonalnych olei i gazu prowadzą działalność na podstawie różnych norm bezpieczeństwa obowiązujących na świecie; wzywa państwa członkowskie do wymagania od przedsiębiorstw, których główna siedziba mieści się w UE, by stosowały normy unijne we wszystkich miejscach swojej działalności na świecie.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	19.6.2012
Wynik głosowania końcowego	+: 16 -: 1 0: 9
Posłowie obecni w trakcie głosowania końcowego	Thijs Berman, Michael Cashman, Véronique De Keyser, Nirj Deva, Leonidas Donskis, Charles Goerens, Catherine Grèze, Filip Kaczmarek, Michał Tomasz Kamiński, Gay Mitchell, Jean Roatta, Birgit Schnieber-Jastram, Michèle Striffler, Keith Taylor, Eleni Theocharous, Patrice Tirolien, Ivo Vajgl, Anna Záborská, Iva Zanicchi
Zastępca(-y) obecny(-i) w trakcie głosowania końcowego	Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Gesine Meissner, Csaba Óry, Judith Sargentini, Patrizia Toia
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Ioan Enciu, Gabriele Zimmer

21.6.2012

OPINIA KOMISJI PRAWNEJ

dla Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności

w sprawie środowiskowych skutków działań związanych z wydobyciem gazu łupkowego i olei łupkowych
(2011/2308(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Eva Lichtenberger

WSKAZÓWKI

Komisja Prawna zwraca się do Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. rozumie poszukiwanie i wydobycie gazu łupkowego jako oznaczające poszukiwanie i wydobycie niekonwencjonalnych form węglowodorów przy wykorzystaniu metod wiercenia w płaszczyźnie poziomej i szczelinowania hydraulicznego na szeroką skalę stosowanych w branży paliw kopalnych na całym świecie;
2. przyznaje, że poszukiwanie i wydobycie gazu łupkowego może wywoływać złożone i wzajemnie powiązane skutki w najbliższym otoczeniu, zwłaszcza wskutek stosowania metody szczelinowania hydraulicznego, składu płynu szczelinującego oraz przez wzgląd na głębokość odwiertów i wielkość zajętej powierzchni gruntów;
3. zwraca uwagę, że poszukiwanie i wydobycie gazu łupkowego regulowane jest przepisami kilku unijnych aktów prawnych dotyczących ochrony środowiska, np. dyrektywą w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (85/337/EWG), dyrektywą w sprawie odpowiedzialności za środowisko (2004/35/WE), dyrektywą w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego (2006/21/WE), dyrektywą w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi (Seveso II) (96/82/WE), dyrektywą siedliskową (92/43/EWG), rozporządzeniem w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) (1907/2006), dyrektywą dotyczącą wprowadzania do obrotu produktów biobójczych (98/8/WE) oraz ramową dyrektywą wodną (2000/60/WE);

4. przypomina o prawie państw członkowskich, na mocy art. 194 TFUE, do określania warunków wykorzystania ich zasobów energetycznych, wyboru między różnymi źródłami energii i ogólnej struktury ich zaopatrzenia w energię, pod warunkiem pełnego poszanowania dorobku prawnego UE, zwłaszcza w dziedzinie przepisów dotyczących środowiska;
5. przypomina, że na mocy ramowej dyrektywy wodnej państwa członkowskie mają obowiązek wdrażać środki konieczne dla zapobieżenia pogorszeniu się stanu całości wód podziemnych, w tym ze źródeł powstających w konkretnym miejscu, na przykład wskutek poszukiwania i wydobycia węglowodorów;
6. wzywa Komisję do dokonania kompleksowego przeglądu obowiązujących przepisów, a we właściwym przypadku do przedstawienia wniosków, które zapewnią, że przepisy dyrektywy w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne będą w odpowiedni sposób uwzględniały specyfikę poszukiwania i wydobycia gazu łupkowego, włączają szczelinowanie hydrauliczne do załącznika III dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko, wprowadzą wymóg posiadania odpowiedniego zabezpieczenia finansowego lub ubezpieczenia na pokrycie szkód wyrządzonych w środowisku, włączają wydobycie gazu łupkowego do zakresu dyrektywy w sprawie emisji przemysłowych (2010/75/UE) oraz zastosują wobec niego wymogi dotyczące najlepszych dostępnych technik, które uzupełnią wymogi dotyczące oczyszczania ścieków określone w dyrektywie w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego;
7. przypomina, że w wytycznych DG Komisji ds. Środowiska z dnia 12 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania dyrektywy 85/337/EWG do projektów w zakresie poszukiwania i wydobycia niekonwencjonalnych form węglowodorów (Ref. Ares (2011)1339393) potwierdzono, że w dyrektywie Rady 85/337/EWG zmienionej i ujednoliconej dyrektywą 2011/92/UE w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (znanej jako dyrektywa w sprawie oceny oddziaływania na środowisko lub dyrektywa OOS) uwzględniono wydobycie i eksploatację węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych; Przypomina ponadto, że w przypadku wykorzystywania technologii szczelinowania hydraulicznego technologia ta jest częścią ogólnych prac związanych z poszukiwaniem i wydobyciem węglowodorów ze złóż konwencjonalnych i niekonwencjonalnych, które wchodzi w zakres wyżej wspomnianych przepisów UE dotyczących środowiska (zob. ust. 3) oraz dyrektywy 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów;
8. apeluje do Komisji o bezzwłoczne przedstawienie wytycznych dotyczących określenia zarówno danych związanych z monitorowaniem podstawowych wskaźników jakości wód, które są niezbędne do przeprowadzenia oceny oddziaływania poszukiwania i wydobycia gazu łupkowego na środowisko naturalne, jak i kryteriów wykorzystywanych do oceny skutków szczelinowania hydraulicznego dla zasobów wód podziemnych w różnych formacjach geologicznych, w tym potencjalnych wycieków i skutków skumulowanych;
9. wzywa branżę do przejrzystej współpracy z krajowymi organami regulacyjnymi, organizacjami i wspólnotami ochrony środowiska w celu przyjęcia niezbędnych środków

zapobiegających pogorszeniu stanu wód podziemnych, aby utrzymać je w dobrym stanie określonym w ramowej dyrektywie wodnej i dyrektywie w sprawie wód gruntowych;

10. uważa, że umowy o wzajemnym zachowaniu poufności w odniesieniu do szkód wyrządzonych w środowisku naturalnym oraz uszczerbków na zdrowiu ludzi i zwierząt, które obowiązywały pomiędzy właścicielami gruntów otaczających odwierty gazu łupkowego a operatorami, których działalność związana była z poszukiwaniem i wydobywaniem tego gazu w Stanach Zjednoczonych, byłyby sprzeczne ze zobowiązaniami UE i państw członkowskich wynikającymi z konwencji z Aarhus oraz z przepisami dyrektywy w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska (2003/04/WE) i dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko;

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	19.6.2012
Wynik głosowania końcowego	+ : 21 - : 0 0 : 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Raffaele Baldassarre, Luigi Berlinguer, Sebastian Valentin Bodu, Christian Engström, Marielle Gallo, Giuseppe Gargani, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Klaus-Heiner Lehne, Antonio Masip Hidalgo, Alajos Mészáros, Evelyn Regner, Francesco Enrico Speroni, Rebecca Taylor, Alexandra Thein, Cecilia Wikström, Tadeusz Zwiefka
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Piotr Borys, Cristian Silviu Buşoi, Eva Lichtenberger, Dagmar Roth-Behrendt, Axel Voss
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Patrice Tirolien

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	19.9.2012
Wynik głosowania końcowego	+ : 63 - : 1 0 : 1
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Sophie Auconie, Pilar Ayuso, Paolo Bartolozzi, Sergio Berlato, Lajos Bokros, Milan Cabrnoch, Martin Callanan, Nessa Childers, Tadeusz Cymański, Esther de Lange, Bas Eickhout, Edite Estrela, Karl-Heinz Florenz, Elisabetta Gardini, Gerben-Jan Gerbrandy, Nick Griffin, Matthias Grootte, Cristina Gutiérrez-Cortines, Satu Hassi, Jolanta Emilia Hibner, Dan Jørgensen, Karin Kadenbach, Christa Kläß, Eija-Riitta Korhola, Holger Kraemer, Jo Leinen, Corinne Lepage, Peter Liese, Zofija Mazej Kukovič, Linda McAvan, Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, Miroslav Ouzký, Vladko Todorov Panayotov, Antonia Parvanova, Andres Perello Rodriguez, Mario Pirillo, Pavel Poc, Frédérique Ries, Anna Rosbach, Oreste Rossi, Dagmar Roth-Behrendt, Kārlis Šadurskis, Carl Schlyter, Horst Schnellhardt, Richard Seiber, Theodoros Skylakakis, Bogusław Sonik, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Salvatore Tatarella, Thomas Ulmer, Anja Weisgerber, Åsa Westlund, Glenis Willmott, Marina Yannakoudakis
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Margrete Auken, Nikos Chrysogelos, Vittorio Prodi, Michèle Rivasi, Marita Ulvskog, Kathleen Van Brempt, Andrea Zanon
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Andrzej Grzyb, Lena Kolarska-Bobińska, Jacek Włosowicz, Inês Cristina Zuber